

grad u nastajanju

**ČIME SE DUBROVNIK KANDIDIRA ZA
EUROPSKU PRIJESTOLNICU KULTURE?**

Škatulica želja

str. 6

DO 10. VELJAČE IDUĆE GODINE MORAMO UVJERITI POVJERENSTVO DA ZASLUŽUJEMO TITULU EUROPSKE PRIJESTOLNICE KULTURE 2020.

Je li dubrovačka kandidatura tek 'škatulica' želja?

● Ima li Dubrovnik dovoljno vremena da poboljša ponudu i okruni se titulom Europske prijestolnice kulture koja je 2008. Liverpoolu, koji je uložio 117 milijuna funti, dovela dodatnih 9,7 milijuna turista te neto dobit od 800 milijuna funti. Ili Grazu kojem je ta titula 2010. donijela dodatne prihode od turizma od 74 milijuna eura

Piše: Anton Hauswitschka
Na zahtjev Dubrovnika, Rijeke, Pule i Osijeka koji su ušli u drugi krug izbora za hrvatsku Europsku prijestolnicu kulture 2020., Europska komisija u suradnji s Ministarstvom kulture RH produžila je rok za predaju kandidacijske knjige, tzv. Bid Booka do 10. veljače 2016. godine. Odluku koji će hrvatski grad, uz jedan iz Irske, za pet godina biti Europska prijestolnica kulture, Povjerenstvo za izbor koje će u međuvremenu posjetiti gradove kandidate, trebalo bi donijeti između 21. i 26. ožujka iduće godine.

Impresivno, ali..
Kada se pogleda mišljenje Povjerenstva koje je ocjenjivalo kandidature u prvom krugu, razlog za produljenje roka

SUKOB INTERESA? Bob preferira Pulu, a Mani radi za Rijeku
Iako je kao ravnateljica dramskog programa zaposlena u Dubrovačkim ljetnim igrama koje imaju glavnu ulogu u kandidaturi Dubrovnika za EPK 2020., Mani Gotovac je angažirana u radnoj skupi za izradu prijedloga koncepta kandidature Grada Rijeke za Europsku prijestolnicu kulture. Uz nju, za Rijeku radi još jedan Dubrovčanin, Slaven Tolj koji je ravnatelj tamošnjeg Muzeja moderne i suvremene umjetnosti. I glavni dubrovački konzultant Robert Palmer našao se u 'škakljivoj' situaciji. Naime, Palmer je konzultant i irskom Dublinu koji 2020. želi biti irska prijestolnica Europske kulture, a koji je za suradnju već odabrao Pulu, protukandidata Dubrovniku.

infrastruktura

Dio sažetka dubrovačke kandidature

Gradnja nove infrastrukture neće biti u szi dubrovačke kandidature za Europsku prijestolnicu kulture, ali će se zato zaditi na obnovi i poboljšanju postojećih kapaciteta; infrastrukture, ali i ljudskih potencijala, samog umjetničkog programa u institucijama, a posebna će se pozornost usmjeriti prema novim načinima upravljanja kulturnim institucijama. U sljedećoj fazi razvoja nacrti i programa provest će se intenzivni razgovori s organizacijama i institucijama o tome na koji način najbolje iskoristiti kulturne kapacitete Dubrovnika za EPK 2020.

Pritom su dvije lokacije ključne za Dubrovnik 2020. Riječ je o postojećoj infrastrukturi koja tek treba dobiti svoju namjenu i biti nositelj velikog dijela programa Dubrovnik 2020: umjetničko-kulturno središte Umjetnička kazantena Lazareti te razvojni projekt Rijeka Dubrovačka.

opravdan je, posebice kada je u pitanju Dubrovnik čiji je planirani proračun za EPK 31 milijun eura. Povjerenstvo je, naime, impresionirano idejom i sveobuhvatnošću prve faze kandidature na temu ' Grad u nastajanju' koja ukazuje na podređenost turizmu u centru, te pomanjkanju kulturne ponude u ostalim dijelovima grada i na otocima s čim se susreću i drugi povijesni gradovi u Europi. Pozdravlja i namjeru angažiranja umjetnika iz cijele Europe, planiranu suradnju s brojnim međunarodnim partnerima i razvijanje koprodukcija, kao i razvijanje zajedničkih projekata s gradovima u Hrvatskoj, posebno s Osijekom te gradovima u BiH i Crnom Gorom s kojima Dubrovnik dijeli slične probleme. No, nije i uvjeren da će pristup i predloženi program do-vesti do promjena. Naime, smatra da godina EPK u Dubrovniku neće biti različita od ostalih jer se ne planiraju novi festivali kao ni projekti kulturne infrastrukture, s obzirom da je u kandidaturi navedeno da će se za tu priliku obnoviti i poboljšati postojeći kapaciteti. Razlog tome vide i u vodećoj ulozi Dubrovačkih ljetnih igara u koordinaciji programa, iako priznaje da to ima i svojih prednosti. Smatra da predloženi program još uvijek nema umjetničku viziju potrebnu kako bi postao atraktivan međunarodnoj publici, da mu nedostaju eksperimentalni i inovativni elementi koji se očekuju od Europske prijestolnice kulture. Dubrovčani nisu uvjerali Povjerenstvo da program neće biti zasjenjen uobičajenom turističkom ponudom kao

je nejasna suradnja tima s turističkim djelatnicima, gradskim komunalnim tvrtkama i općenito turističkom industrijom. Iako su vidljivi planovi za gradnju kapaciteta u kulturnom i turističkom sektoru, Povjerenstvo drži da su planovi nadzora i provedbe 'razvijeni u osnovnim crtama te da bi se trebali razvijati izvan akademskog fokusa sveučilišta kako bi se uključila procjena menadžerskog tipa'. - Zaključno, panel je impresioniran sveobuhvatnošću Prijavne knjige u ovoj fazi. Pozitivne su ambicije za povećanjem kulturne ponude izvan gradske baštine i turističke jezgre, pogotovo na otocima i u okolici. Nacrt programa pokazuje potencijal za ostvarivanje tih ambicija. Europska dimenzija, pogotovo

U Monsu je izgrađen Libeskind, kongresni centar za kulturne i diplomatske aktivnosti tijekom Europske prijestolnice kulture 2015.

obostrana, treba biti poboljšana. No, Panel je zabrinut zbog predložene upravljačke strukture o kojoj će se trebati očitovati u idućoj fazi - stoji, među ostalim, u ocjeni Povjerenstva.

EPK je ozbiljan biznis
Ima li Dubrovnik dovoljno vremena da poboljša ponudu i okruni se titulom Europske prijestolnice kulture koja je, primjerice 2008. Liverpoolu koji je uložio 117 milijuna funti dovela dodatnih 9,7 milijuna turista, te neto dobit od 800 milijuna funti. Ili Grazu kojem je ta titula 2010. donijela dodatne prihode od turizma od 74 milijuna eura. A više od 6,5 milijuna turista te je godine samo u hotelima pokrajine Ruhr-Essen ostavilo 90 milijuna eura. I danas, nakon pet godina za tu priliku izgrađeni umjetnički centar Kunsthhaus kao novi simbol Graza privlači turiste iz cijelog svijeta. Ovogodnje prijestolnice češki Plzen i belgijski Mons pak očekuju da će na 1 uloženi zaraditi 5 eura. Hoće li u tome uspjeti, ovisi i o njihovoj umješnosti koliko će novca za taj projekt povući iz EU fondova jer program je samo dio investicije. Primjerice, slovačke Košice uspjele su iz EU fondova pokriti više od 80 posto proračuna za EPK 2013., teškog 60 milijuna eura te su umjesto središta teške industrije

postale vodeće slovačko mjesto kreativnosti i kulturne industrije i turističko odredište. No, može se dogoditi da titula donese i probleme, kao što je Mariboru koji je iz EU fondova za projekt EPK 2012. uspio izvući tek pet posto proračuna vrijednog 29,5 milijuna eura. Ostalo su platili porezni obveznici. Ipak, Maribor je te godine posjetilo 4,5 milijuna turista za razliku od tada rekordnih 700 tisuća. Otvoreno je 1000 novih radnih mjesta, dobit mariborskih tvrtki u 2012. porasla je za 7,5 milijuna eura, a procjenjuje se da

Grada Dubrovnika, odnosno Upravnog odjela za kulturu objavljen dan nakon što smo upitali gdje ga možemo pogledati, stavlja ARL kao najvažnije, ako ne i jedino mjesto kulturnog djelovanja u gradu. Kompletan Bid Book kako nam je poručeno iz gradske uprave, iz koje se pozivaju na praksu kandidiranja za EPK, i dalje mora ostati tajna i ima 'puno stranica'. U njegovu sažetku, čiju naslovnicu nosi Stog sijena Ivana Kozarića sa izložbe Otok ARL-a iz 1996., ne može se iščitati da je Dubrovnik baštinik kulture. Ne spo-

Povjerenstvo ima 12 članova, 10 ih je iz tijela EU-a, a dva su iz Hrvatske

lju volju, teško je reći da sažetak odaje dojam ozbiljne kandidature. To je više 'škatulica' u kojoj su pohranjene sve naše želje kakav bi grad u kulturnom smislu željeli imati, te problemi koji nas pretjeranom turističkom komercijalizacijom kulturnog naslijeđa već godinama muče. Uostalom, i u samom uvodu se navodi kako su 'Koncept dubrovačke kandidature, kao i sama kandidacijska knjiga, rezultat kolektivne imaginacije'. A što je imaginacija nego mašta, fantazija, misaona kreativna sposobnost da se u procesu razmišljanja stvori dovoljno jasna predstava o nečemu što tek treba nastati. Inače, od Grada Dubrovnika u ponedjeljak smo pismeno zatražili da nam dostavi pojedinačne iznose autorskih honorara i konzultantskih usluga koji su iz gradskog proračuna isplaćeni za rad na prvom fazi kandidature. Iako su nam telefonski u srijedu ujutro obećali da ćemo dobiti sve podatke na vrijeme, do zaključenja broja nisu nam ih poslali. No, dobili smo ih iz drugih izvora. Radi se o bruto iznosima s porezima, doznosima i ostalim davanjima u kunama. Iz Grada nam nisu odgovorili ni je li istina da je Gaeli Gottwald navodno na korištenje dodijeljen gradski stan u Božidarevićevoj ulici koji je o trošku Grada prije toga obnovljen.

slu posjetitelji programa EPK u Mariboru potrošili 41 milijun eura. Ne trebamo se zavaravati, EPK je ozbiljan biznis i Dubrovnik za drugu fazu kandidature mora okupiti 'najpametnije' glave.

Počinjemo li od nule?
Do sada je na tome, barem se pogledom na imena koja rade na dubrovačkoj kandidaturi stječe takav dojam, u pravilu angažirana 'pamet' okupljena oko udruge Art radionica Lazareti. Sažetak dubrovačkog Bid Booka koji je na web stranicama

- ### AUTORSKI HONORARI
- #### Koliko je tko naplatio?
- 114.300,00 - Bob Palmer (konzultantske usluge)
  - 83.562,50 - Institut za razvoj i međunarodne odnose (konzultantske usluge)
  - 26.606,70 - Zoran Đukić (dizajneri), rad na konceptu programa kandidature i dizajn i grafička priprema bid booka
  - 26.606,70 - Orsat Franković (dizajneri), rad na konceptu programa kandidature i dizajn i grafička priprema bid booka
  - 18.717,00 - Marko Ercegović (vizualna umjetnost), rad na konceptu programa kandidature, uređivanje fotografija za bid book, ustupanje prava na fotografije
  - 14.001,23 - Srđana Cvijetić, urednik bid booka
  - 12.781,75 - Ida Pollozer (arhitekti), rad na konceptu programa kandidature
  - 11.396,51 - Maro Pitarević (komunikacija), izrada komunikacijske strategije
  - 10.500,00 - Davor Bušnja - Non'a (arhitekti), rad na konceptu programa kandidature
  - 10.339,53 - Mara Gazzio (glazbene djelatnosti), rad na konceptu programa kandidature i realizaciji koncerta u Kotoru u sklopu programa EPK
  - 10.000,00 - Biserka Simatović, prijevod na engleski jezik cijelog bid booka
  - 9.586,31 - Lukša Suhor (arhitekti), rad na konceptu programa kandidature
  - 8.399,44 - Aljoša Lečić (glazbene djelatnosti), rad na konceptu programa kandidature i realizaciji koncerta u Kotoru u sklopu programa EPK
  - 6.068,11 - Žarko Dragojević (produkcija), rad na konceptu programa kandidature
  - 6.068,11 - Gjino Šutić (znanost), rad na konceptu programa kandidature
  - 5.293,01 - Mario Kikaš (izvedbene umjetnosti), rad na konceptu programa kandidature i narativa hrvatske verzije bid booka
  - 5.188,81 - Gaella Gottwald (vizualna umjetnost), rad na konceptu programa kandidature, radionice u Lazaretima, izrada koncepta Lazareti
  - 4.842,90 - Mila Pavićević (izvedbene umjetnosti), rad na konceptu programa kandidature i narativa hrvatske verzije bid booka
  - 4.564,91 - Jelena Perišić, Ana Kljaković Gašpić, radionice - predstavljanje vizuala EPK u sklopu Noći muzeja
  - 3.994,30 - Pero Mrnarević (dizajneri) rad na konceptu programa kandidature
  - 3.994,30 - Marita Bonačić (dizajneri) rad na konceptu programa kandidature
  - 3.095,98 kunu - Grgo Jelavić, fotografiranje za bid book
  - 3.087,71 - Marjan Žitnik (IT sektor), rad na konceptu programa kandidature
  - 2.882,67 - Ana Opalić, ustupanje fotografija za bid book
  - 2.421,44 - Ana Dana Beroš (arhitekti), rad na konceptu programa kandidature
  - 2.396,58 - Martinović, Čuljak, Polzer, nastup tria na prezentaciji EPK gospodarstvenicima i potencijalnim sponzorima
  - 3.200,00 - Graham McMaster, lektoriranje bid booka
  - 2.167,19 - Nikša Vlahušić (IT sektor), rad na konceptu programa kandidature
  - 1.238,39 - Lovro Kunčević (znanost), rad na konceptu programa kandidature
  - 576,53 - Željko Badurina, vizualna umjetnost, ustupanje fotografija za bid book
  - 4.837,39 - Ana Žuvela (programski koordinator), refundacija troškova službenog puta u London na sastanak s predsjednikom Povjerenstva